

شناسه سند: HSE-WR-۰۳۲

شماره بازنگری: ۰۰۰

دستورالعمل ایمنی و بهداشت

دستورالعمل مدیریت سوخت، روغن و مواد شیمیایی

شناسه سند: HSE-WR-۰۳۲

کپی، تکثیر و یا تغییر این سند به هر طریق توسط هر فرد درون یا خارج شرکت مجاز نیست.

در موقع استناد به این سند توجه گردد که آخرین بازنگری دارای ارزش بوده و نسخ قدیمی فاقد اعتبار است.

(اسناد معتبر، دارای مهرسبز "معتبر است" و اسناد منسوخ، به مهر قرمز "منسوخ است" مهور می‌گردد.)

آخرین ویرایش:	تهیه کننده	تأیید کننده	تصویب کننده
نام و نام خانوادگی	سید محمد حسین سیاحی	سید محمد حسین سیاحی	محمد حسین فیروزی
سمت	معاونت مالی	معاونت مالی	مدیر عامل
تاریخ	۱۴۰۵/۰۱/۰۱	۱۴۰۵/۰۱/۰۱	۱۴۰۵/۰۱/۰۱
امضاء			

سایر ویرایشها

جدول تغییرات ویرایش	تاریخ	شرح تغییر	شماره صفحات تغییر یافته	منشاء تغییرات	امضاء		
					تهیه کننده	تایید کننده	تصویب کننده

شناسه سند : HSE-WR-۰۳۲

شماره بازنگری : ۰۰۰

دستورالعمل ایمنی و بهداشت

۱. هدف

هدف از تدوین این دستورالعمل، ایجاد یک رویه سیستماتیک و ایمن برای ذخیره سازی، جابه جایی، استفاده و برچسب گذاری صحیح انواع سوخت ها، روغن ها و مواد شیمیایی در سطح کارگاه است. این رویه با تمرکز بر پیشگیری از نشت و ریزش این مواد به محیط زیست (خاک و آب)، کاهش ریسک حریق و انفجار، و حفظ سلامت پرسنل در برابر مواجهه با مواد خطرناک تدوین گردیده است.

۲. دامنه اجرا

این دستورالعمل در کلیه محدوده های پروژه شامل انبارهای اصلی و فرعی، مخازن سوخت، جایگاه های سوخت گیری، محوطه های نگهداری ماشین آلات، آزمایشگاه ها و تمامی جبهه های کاری که در آن ها از مواد شیمیایی، سوخت یا روغن استفاده می شود، برای کلیه پرسنل، پیمانکاران و تامین کنندگان لازم الاجرا می باشد.

۳. تعاریف

- **برگه اطلاعات ایمنی مواد (SDS/MSDS):** سندی حاوی اطلاعات حیاتی در مورد خطرات ماده شیمیایی، نحوه نگهداری ایمن، تجهیزات حفاظت فردی مورد نیاز و اقدامات در شرایط اضطراری.
- **ظرف ثانویه / حوضچه نشستی گیر (Secondary Containment / Bunding):** تجهیزات یا سازه هایی (مانند سینی های فلزی/پلاستیکی یا دیوارهای بتنی) که در زیر یا اطراف مخازن و بشکه ها قرار می گیرند تا در صورت نشتی ظرف اصلی، از ورود مواد به محیط زیست جلوگیری کنند.
- **کیت واکنش سریع (Spill Kit):** مجموعه ای از ابزارها و مواد جاذب (مانند پد، بوم، خاک اره یا ماسه، دستکش و کیسه زباله مخصوص) که برای کنترل و پاکسازی فوری نشتی ها استفاده می شود.
- **مواد ناسازگار:** موادی که در صورت مجاورت و ترکیب با یکدیگر، واکنش های خطرناک (مانند تولید گازهای سمی، حرارت یا انفجار) ایجاد می کنند.

۴. مسئولیت ها

- **سرپرست کارگاه:** تأمین بودجه و منابع لازم برای احداث جایگاه های استاندارد نگهداری سوخت و مواد شیمیایی و تأیید جرایم و توقف کارهای مرتبط با تخلفات زیست محیطی.
- **واحد HSE (بخش محیط زیست و ایمنی):** نظارت مستمر بر انبارها و مخازن، کنترل وجود برچسب ها و MSDS ها، آموزش پرسنل و هدایت عملیات پاکسازی در صورت بروز نشتی.
- **مسئول انبار / انباردار:** دریافت، چیدمان اصولی، برچسب گذاری ظروف، تفکیک مواد ناسازگار و توزیع ایمن مواد شیمیایی همراه با ارائه اطلاعات ایمنی به مصرف کننده.
- **پیمانکاران و پرسنل اجرایی:** استفاده صحیح از مواد، عدم رهاسازی ظروف خالی در کارگاه، استفاده از سینی های نشستی گیر در زیر تجهیزات و گزارش فوری هرگونه نشتی به HSE.

۵. الزامات و نکات فنی

- **الزامات ذخیره سازی (Storage):**
- محل نگهداری سوخت و مواد شیمیایی باید دارای تهویه مناسب، دور از تابش مستقیم نور خورشید و منابع جرقه/حرارت باشد.
- مواد شیمیایی ناسازگار (مانند اسیدها و بازها، یا مواد اکسیدکننده و مواد قابل اشتعال) باید در فضاهای مجزا و با فاصله ایمن از یکدیگر نگهداری شوند.

شناسه سند : HSE-WR-۰۳۲

شماره بازنگری : ۰۰۰

دستورالعمل ایمنی و بهداشت

- تمامی مخازن ثابت و بشکه‌های سیار باید دارای **حوضچه یا سینی نشستی‌گیر** با ظرفیت حداقل ۱۱۰٪ حجم بزرگترین ظرف موجود در آن محدوده باشند.
- **الزامات برچسب‌گذاری (Labeling):**
- تمامی ظروف (حتی ظروف کوچک و ثانویه که مواد به آن‌ها منتقل می‌شود) باید دارای برچسب خوانا و واضح شامل نام ماده و علائم هشداردهنده (مانند لوزی NFPA یا علائم GHS) باشند.
- برگه MSDS تمامی مواد شیمیایی و سوخت‌های موجود باید به زبان فارسی در محل نگهداری آن‌ها نصب شده و در دسترس پرسنل باشد.
- **الزامات پیشگیری از نشت (Spill Prevention):**
- انتقال سوخت و روغن از بشکه‌ها باید صرفاً با استفاده از پمپ‌های دستی یا مکانیکی و قیف انجام شود؛ واژگون کردن بشکه برای تخلیه اکیداً ممنوع است.
- در زیر تمامی تجهیزات دارای موتور احتراقی ثابت (مانند دیزل ژنراتورها، کمپرسورها، برج‌های نوری) باید سینی‌های چکه‌گیر (Drip Tray) قرار داده شود.
- کیت‌های واکنش سریع (Spill Kits) باید در نزدیکی مخازن سوخت، انبار مواد شیمیایی و جایگاه‌های سوخت‌گیری مستقر و به طور منظم شارژ شوند.

۶. کنترل و پایش

- بازرسی هفتگی توسط تیم HSE از وضعیت انبارها، مخازن سوخت و سینی‌های نشستی‌گیر.
- کنترل مستمر موجودی و تاریخ انقضای مواد شیمیایی.
- بررسی عملکرد شیرهای تخلیه حوضچه‌های بتنی اطراف مخازن سوخت (باید در حالت عادی بسته و قفل باشند).

۷. زمان اجرا

این دستورالعمل از تاریخ ابلاغ برای تمامی بخش‌های پروژه لازم‌الاجرا بوده و عدم پایبندی به آن، موجب برخورد انضباطی خواهد شد.

🕒 فرآیند اجرایی مدیریت سوخت و مواد شیمیایی

نام فرآیند: مدیریت سوخت، روغن و مواد شیمیایی

کد فرآیند: ۰۰۳۲PR-ENV

مرحله	فعالیت	مسئول	مستند / فرم
۱	ارزیابی ریسک ماده شیمیایی و تهیه MSDS پیش از ورود به کارگاه	واحد HSE / تامین‌کننده	فرم ارزیابی COSHH / برگه MSDS
۲	ورود کالا، بررسی برچسب‌ها و انتقال به انبار استاندارد	انباردار / HSE	رسید انبار
۳	توزیع ماده در ظروف ثانویه برچسب‌دار و تحویل به پرسنل	انباردار / سرپرست اجرایی	حواله انبار / فرم تحویل
۴	استفاده از سینی نشستی‌گیر حین کار با ماشین‌آلات و مواد	پرسنل اجرایی / پیمانکار	چک‌لیست بازدید روزانه جبهه کاری
۵	واکنش به نشت احتمالی با استفاده از Spill Kit و گزارش‌دهی	کلیه پرسنل / HSE	فرم گزارش حادثه زیست‌محیطی

شناسه سند: HSE-WR-۰۳۲

شماره بازنگری: ۰۰۰

دستورالعمل ایمنی و بهداشت

نمونه اطلاعیه عمومی

اطلاعیه زیست محیطی: پیشگیری از آلودگی، مسئولیت همگانی

همکاران گرامی،

به منظور حفظ محیط زیست و پیشگیری از حوادث ناگوار، نگهداری هرگونه مواد شیمیایی، رنگ، تینر، روغن و سوخت در ظروف بدون برچسب (مانند بطری‌های آب معدنی) ممنوع است. همچنین استفاده از سینی نشتی‌گیر (Drip Tray) در زیر ژنراتورها و تجهیزات موتوری الزامی می‌باشد. در صورت مشاهده هرگونه نشتی سوخت یا روغن، ضمن تلاش برای جلوگیری از گسترش آن با استفاده از خاک یا ماسه، سریعاً واحد HSE را مطلع سازید.

واحد HSE و محیط زیست پروژه

نمونه نامه رسمی

شماره: HSE/ENV/۱۴۰۵-۱۲۵

تاریخ: ۱۴۰۵/۰۲/۲۳

مسئول محترم انبار مرکزی پروژه

موضوع: به‌روزرسانی MSDS و ساماندهی انبار مواد شیمیایی

با سلام،

احتراماً با توجه به بازدید دوره‌ای انجام شده از انبار مواد شیمیایی و رنگ در تاریخ ۱۴۰۵/۰۲/۲۲، مشاهده گردید که برگه‌های اطلاعات ایمنی (MSDS) برخی از حلال‌های جدید در محل نصب نشده است و همچنین چیدمان ظروف روغن در کنار مواد شیمیایی خورنده بدون رعایت فاصله ایمن صورت گرفته است. مقتضی است حداکثر تا پایان هفته جاری، نسبت به نصب MSDS‌های فارسی و اصلاح چیدمان مواد ناسازگار بر اساس دستورالعمل HSE-WR-۰۳۲ اقدام نموده و نتیجه را کتباً به این واحد اعلام نمایید.

با احترام

مدیر HSE پروژه

شناسه سند : HSE-WR-۰۳۲

شماره بازنگری : ۰۰۰

دستورالعمل ایمنی و بهداشت

نمونه نامه اخطار ⚠

شماره: HSE/ENV-W/۱۲۶-۱۴۰۵

تاریخ: ۱۴۰۵/۰۲/۲۳

سرپرست محترم پیمانکار ... (بخش تأسیسات/تأمین برق)

موضوع: اخطار - عدم استفاده از ظروف ثانویه و برچسب گذاری

با سلام،

بدین وسیله به استحضار می‌رساند طی گشت روزانه HSE، مشاهده گردید که چندین بشکه گازوئیل و روغن در محوطه کاری آن شرکت بدون سینی نشستی‌گیر (Bunding) بر روی خاک رها شده‌اند و همچنین ظروف کوچک حاوی تینر فاقد هرگونه برچسب شناسایی می‌باشند. این موارد علاوه بر ریسک آلودگی خاک، خطر حریق بالایی را به همراه دارد و نقض صریح دستورالعمل HSE-WR-۰۳۲ است. این نامه به منزله اخطار کتبی مرحله اول بوده و ضروری است تا پایان شیف‌ت کاری امروز، نسبت به تأمین سینی نشستی‌گیر و الصاق برچسب اقدام گردد.

افسر محیط زیست مستقر در سایت

نمونه نامه توقف کار / جریمه ⛔

شماره: HSE/ENV-S/۱۲۷-۱۴۰۵

تاریخ: ۱۴۰۵/۰۲/۲۳

سرپرست محترم پیمانکار ... (بخش ماشین‌آلات / عملیات خاکی)

موضوع: توقف کار و جریمه نقدی به دلیل نشستی گسترده سوخت و سهل‌انگاری

با سلام،

پیرو گزارش ارسالی از سوی واحد HSE در خصوص سوخت‌گیری غیراصولی بیل مکانیکی شماره ... متعلق به آن شرکت در تاریخ ۱۴۰۵/۰۲/۲۲، که منجر به سرریز شدن و نشستی حجم قابل توجهی گازوئیل بر روی خاک گردیده و با توجه به عدم استفاده اپراتور از قیف و پمپ مناسب و همچنین عدم اقدام به موقع برای مهار نشستی؛

به دلیل سهل‌انگاری محرز و تخطی از الزامات مدیریت سوخت (دستورالعمل HSE-WR-۰۳۲)، فعالیت تجهیز مذکور متوقف گردیده و طبق ضوابط انضباطی پروژه، مبلغ ۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال جریمه نقدی برای آن شرکت لحاظ می‌گردد. شروع مجدد فعالیت آن تجهیز منوط به پاکسازی کامل خاک آلوده منطقه، انتقال آن به عنوان پسماند ویژه و اخذ تأییدیه کتبی از واحد HSE خواهد بود.

با احترام،

سرپرست کارگاه